

VYCHÁZÍME
30 LET

LEDEN 2021

1

zábavný křesťanský měsíčník pro děti

30. ročník

Nezbedá

www.casopisnezbeda.cz

**TEREZKA
MARTINOVÁ**

**NEBEZPEČNÝ
LÉKÁRNÍK**

**ALJAŠSKÝ PES
FRAM**

1. ledna – Den obnovy samostatného českého státu – Česká republika vznikla 1. ledna 1993 rozdělením Československa na dva samostatné státy.

1. ledna – v roce 1900 se v Čechách začalo **poprvé platit korunami**. Směnný kurz ke zlatému (též zlatka) byl 2:1. Za pět zlatek se dostalo deset korun a pravděpodobně z této směny pochází označení desetikoruny „pětka“.

9. ledna – v roce 1991 začlenilo Federální shromáždění do československého právního systému **Listinu základních lidských práv a svobod**.

12. ledna – v roce 1782 byly dekretem císaře Josefa II. v rakouské říši **zrušeny všechny kláštery, které nevyvíjely obecně prospěšnou činnost**.

14. ledna – v roce 993 založil biskup Vojtěch v Praze-Břevnově **první český mužský klášter**, v němž se usadili benediktini.

23. ledna – v roce 1890 císař František Josef I. schválil zřízení **České akademie věd a umění** v Praze.

27. ledna – v roce 1738 vydal císař Karel VI. tzv. **třetí robotní patent**. Nabádal v něm, aby vrchnost poddané neobtěžovala a zacházela s nimi lidsky.

Připravil Jaroslav Příbíl

ZUBY

Valdemar Toman

U zubaře sedí Míra s otevřenou papulou, prý ho zlobí v zubu díra, šišlá s tvářmi odulou.

Prohlásili zubaři: „Nejsme žádní fušaři. Vždyť máš zuby samou díru!“ Přesto však mu vzali míru, třeba se to podaří.

Starý budík na zubařský stoleček, do pusy mu z něho dali pár zubatých koleček.

Míra se teď pořád zubí, novými se zuby chlubí.

Vyber si:
vyhodili, zakoupili, vysypali

Nakreslil Vítězslav Koutník

Věrozvěstové

Cyril a Metoděj se narodili v přístavním městě Soluni v Řecku

Bratři Cyril a Metoděj se narodili před více než 1150 lety ve velkém městě Soluni, které patřilo k Byzantské říši. Dnes najdeme Soluň (Thessaloniké) v Řecku. Město obklopovalo širé moře. Lidé se starali o to, aby měli na poli i na zahradě úrodu. Děti pomáhaly rodičům s okopáváním, sklizením a zaléváním zeleniny a ovocných stromů.

Všechny děti rády tajně chodily do přístavu na okraji města. Bylo zde rušno. Připlouvaly sem lodě plné nejrůznějšího zboží. Ve městě bydleli lidé z různých částí světa. V Soluni žili hlavně Řekové, Slované a Makedonci. Na tržišti to hučelo jako ve včelím úle. Ti, kteří prodávali mořské ryby, volali něco řecky a druzí je zvuknou slovanštinou překřikovali – nabízeli totiž kořenné koření a barevné látky. Bylo běžné, že lidé mluvili řecky i slovanštinou. Není divu, že se těmto jazykům později naučili i Cyril a Metoděj, kteří jsou dnes po celém světě známí jako svatí bratři ze Soluně a v našich zemích také jako věrozvěstové.

Text: Centrum pro katechezi Arcibiskupství olomouckého • nakreslil: Vítězslav Koutník

Rodiče jim svým příkladem víry ukazovali, kdo je Ježíš

Tatínek Cyrila a Metoděje byl velice bohatý a vážený člověk. Pracoval jako úředník na císařském dvoře. Jmenoval se Lev a s manželkou Marií měli sedm dětí. Nejstarší z nich dostal pravděpodobně jméno Michal. Je však známý pod jménem Metoděj, které dostal po vstupu do kláštera. Když měl Michal devět roků, narodilo se mamince poslední, sedmé miminko. Vybrali mu jméno Konstantin. Později přijal řeholní jméno Cyril. My budeme celou dobu říkat oběma bratrům Cyril a Metoděj.

Peníze rodině Cyrila a Metoděje nechyběly. Doma dokonce měli služebnictvo, které se staralo o domácnost a pomáhalo s hlídáním dětí. Maminka s tatínkem byli křesťané. Uvědomovali si, že díky Pánu Bohu se mají dobře a že každé jejich narozené dítě je jeho velikým darem. Společně navštěvovali mši svatou v krásné bazilice, která stála uprostřed města. Cyril a Metoděj si v ní prohlíželi barevné mozaiky na stěnách a tatínek jim trpělivě popisoval, co který výjev znázorňuje.

NEZBEDA, zábavný křesťanský měsíčník pro děti
30. ročník – 2021

Vydává: Časopis Nezbeda a Cvrček, o. p. s.,
ve spolupráci
s Arcibiskupstvím olomouckým

Tisk: Hart Press, spol. s r. o., Otrokovice
Redakce: Leoš Hrdlička, Ondřej Jakubiček,
Zlatica Pelikánová

Spolupracovníci: Jan Hora, Vojtěch Jurák, Jana Kopová,
Vítězslav Koutník, PhDr. Aleš Naniák,
P. ThLic. Václav Trmač, Hana Závodná

Cena výtisku: **Nezbeda – 25 Kč**
Nezbeda se Cvrčkem – 35 Kč
vychází 11x ročně

ISSN: 1210 – 0757

Registrační číslo: MK ČR E 5999

Redakce si vyhrazuje právo na úpravu a krácení rukopisů.

REDAKCE – Divadelní 6, 760 01 Zlín

E-MAIL – info@casopisnezbeda.cz

INTERNET – www.casopisnezbeda.cz

– [www.facebook.com/
casopisnezbeda](https://www.facebook.com/casopisnezbeda)

TELEFON – 739 344 031

DISTRIBUCE – 739 380 836 (předplatné)

Snímek na titulní straně Leoš Hrdlička

Hrdinové s velkým srdcem

Napsala Jana Kopová
Připravila Zlatka Pelikánová

Za okny padal sníh a vločky, s nimiž si pohrával vítr, se lepily na okenní tabulky. Ve velkých kamnech v rohu učebny to hučelo, jak hladové plameny polykaly další nálož dřeva. Bylo povinností chlapců dohlédnout na to, aby v nich nevyhaslo, a každou přestávku přiložit pár polínek. Vzhledem k tomu, že nikdo z nich nechtěl ve škole zmrznout, se vždy našlo dost ochotných rukou.

„Jen to nepřeženěte, chlapci,“ smál se pan řídící. „Dřevo nám má vydržet až do jara.“

V létě roku 1929 poslal Školský úřad v Praze pana učitele Josefa Koska na První českou soukromou školu do Zdobunova na Volyni. Netrvalo dlouho a pan učitel začal kreslit plány na stavbu nové, moderní dvoupatrové školní budovy. O dva roky později bylo v ještě ne zcela hotové škole zahájeno vyučování a pan učitel Kosek se stal jejím ředitelem.

Zdalo se, že Jiřina pozoruje chumelenici za okny a výklad nevnímá, ale opak byl pravdou. Napjatě poslouchala vyprávění pana řídícího a vločky sněhu jako by neviděla. Měla dojem, že za okny vystávají obrazy velkého hlavního

města v Československé republice. Když pan řídící vyprávěl o Praze, bylo to, jako kdyby jednotlivé stavby maloval. Jiřina před sebou viděla věže katedrály sv. Víta a na střeše katedrály chrlič. „Označení Praha stověžatá použil poprvé spisovatel Josef Hormayer počátkem 19. století,“ říkal zrovna pan řídící. „Matematik a filozof Bernard Bolzano tehdy věže spočítal a došel k číslu sto tři.“

„Páni, sto tři věží,“ pomyslela si Jiřina. „Další důvod se do Prahy vypravit.“ Každé další vyprávění o daleké vlasti v ní probouzelo touhu po dobrodružství, touhu po zemi, kterou nikdy neviděla a ze které její předkové pocházeli. U nich ve Zdobunově bylo věží všehovšudy pět: dvěma velkýma a jednou malinkou se pyšnil pravoslavný chrám Přesvaté Bohorodice, jednu měl katolický kostel a jedna se tyčila nad hasičskou zbrojnicí. Nakolik Jiřina věděla, nebyla šance, že by se na některou z těchto věží dalo dostat. „Jižní věž katedrály sv. Víta měří 96,6 metru a je to třetí nejvyšší kostelní věž v Československu,“ pokračoval pan řídící, „Vyšší už mají jen v Olomouci a v Plzni.“

Jiřina hodiny zeměpisu milovala. Někdy sice měla pocit, že pan řídící tak trochu zapomíná na zbytek světa – o něm se toho učili docela málo – a že neustále mluví jen o jejich milované vlasti, ale zas tak moc jí to nevadilo. „Kdoví jak to na tom světě vlastně vypadá? Asi není tak krásný a zajímavý jako naše vlast,“ říkala si. „Jistě by o něm pan řídící vyprávěl víc, kdyby byl zbytek světa stejně krásný. To je přeci jasné.“

Otočila hlavu a podívala se na hodiny. Docela ji mrzelo, že už bude přestávka. Když pan řídící vyprávěl o Československu, děti vždycky zapomněly sledovat čas. Navíc příští hodina bude matematika, což už taková

Nakreslil Vítězslav Koutník

Jiřina Jiráková (*1926 †2016)

- Narodila se 20. října 1926 ve Zdobunově, ve Volyni.
- Chodila do české základní školy a pak do školy pro porodní sestry.
- Pracovala jako zdravotní sestra v železniční nemocnici Zdobunov.
- Vstoupila do armády a pak ošetřovala zraněné v polní nemocnici při osvobození Slovenska.
- Po válce se provdala za Eduarda Jiráka, vojáka Československé armády.
- Ve zdravotnictví pracovala až do odchodu do důchodu.
- Zemřela 21. ledna 2016.

Odkaz
Jiřiny Jirákové:
Pomáhejte svým bližním,
když to potřebují.

Ve volyňské gubernii žily tisíce českých obyvatel, kteří sem přišli za Rakouska-Uherska. Carská vláda jim tehdy prodala levně pozemky. Po první světové válce si část území vzalo Rusko a část Polsko. V rovenské části, ve městě Zdobunov, se narodila Jiřina Jiráková, dívčím jménem Křížková. Chodila do české školy, kterou si postavili místní Češi za své peníze. Z nově vzniklého Československa nastoupil do této školy učitel Josef Kosek. Děti ho měly moc rády. Ve městě fungoval Sokol a přes školu se objednávaly do rodin české knihy.

V roce 1939 obsadil Zdobunov (patřící k polské části) Sovětský svaz, pak sem přišli nacisté a po osvobození Rudou armádou byl připojen k ukrajinské svazové republice. V době nacismu Křížkovi bydleli v podnájmu u starších židovských manželů, se kterými měli pěkné vztahy. Němci však židovský manželský pár popravili za městem spolu s ostatními Židy. Po základní škole nastoupila Jiřina do školy pro porodní sestry. Rodiče jí našli práci v železniční nemocnici ve Zdobunově, aby nemusela nastoupit do Německa na nucené práce. Nemocnici pak těžce poškodili při náletech Němců. Zahynuli tam mnozí pacienti i zaměstnanci nemocnice. Nemocnici přesunuli za město na velký statek, tam je ale vyrazili ukrajinští nacionalisté – banderovci a nemocnice byla znovu zničena náletem. Banderovci pomáhali fašistům, řádili v okolí a mnoho lidí zabili.

Rodinný portrét z roku 1948

Pak Rudá armáda osvobodila Volyn a Jiřina vstoupila do armády jako zdravotní sestra. V srpnu 1944 se přidala k československému praporu. V polní nemocnici ošetřovala zraněné vojáky. Zdravotníci se při své práci ani nemohli najíst, ani převléct, řidiči sanitky jim jednou za čas vložili do úst alespoň kostku cukru. Všude byli mrtví a ranění. Ranění, kteří nekřičeli, byli ošetřeni napřed, protože na tom byli nejhůř. Lékaři i sestry se snažili vojáky zachránit, i když neměli dostatek léků a přístrojů. Se čtvrtou vojenskou brigádou se pak Jiřina poprvé dostala na české území, o kterém slyšela vyprávět svého učitele ve volyňském Zdobunově.

Když skončila válka, vdala se za vojáka, kterého ošetřovala, Eduarda Jiráka. Jiřina Jiráková pracovala ještě dlouhá léta jako zdravotní sestra a pomáhala nemocným a raněným.

zábava nebude. Ne snad že by Jiřině počty nešly, ale v porovnání s barvitým popisem drahé vlasti v zeměpisu a s napínavým líčením českých dějin v dějepisu pro ni matematika neznamenal nic víc než prostě jen čísla. Z hodin zeměpisu a dějepisu naopak odcházela plná dojmů, a jen co přišla domů, hned mamince a tatínkovi a také malé Evžeenii, která z toho ještě vůbec neměla rozum, vyprávěla, co ve škole probírali. Tatínek vždycky

vzhlédl od šicího stroje, podíval se na ni přes brýle a řekl: „Dobře sis to, Jiřinko, zapamatovala. Moc dobře.“

„Maminko, tatínku, vezmete nás někdy do Československa?“ ptala se pak vždycky Jiřina.

„Snad, Jiřinko, snad jednou, dá-li Pán Bůh,“ odpovídali vždy rodiče. A Jiřina pevně věřila, že jednou Pán Bůh dá a ona se do staré vlasti vypraví. Vypraví se do Prahy a uvidí tu nádheru na vlastní oči.

Slovníček pojmů:

Gubernie – správní část území v carském Rusku; v čele stál gubernátor jmenovaný carem.

Banderovci – povstalecká armáda, která pod záminkou samostatné Ukrajiny vedla válku proti všem; nejvíce trpělo civilní obyvatelstvo.

Nucené práce v Německu – otrocká práce za špatných podmínek, kterou museli povinně vykonávat lidé z obsazených území.

Terezka Martinová

Život a dílo
sv. Terezie z Lisieux

PRVNÍ ČÁST

CELINO, MARIE, PAVLÍNO A LEONIE,
TOTO JE VAŠE SESTRA TEREZIČKA.

V rodině hodináře a zlatníka Louise Martina a jeho manželky Zélie se 2. ledna 1873 narodila dcera. Dostala jméno Terezie.

Byla již v pořadí devátým dítětem. Měla čtyři sestry, další čtyři sourozenci zemřeli v dětském věku ještě před Tereziiným narozením.

TEREZIE, KŘTÍM TĚ VE JMÉNU OTCE,
SYNA I DUCHA SVATÉHO.

Tereziina maminka byla velmi zbožná, a proto chtěla nechat děťátko co nejdříve pokřtít. Musela však počkat, až dorazí Terezčín kmotr. Třicet hodin museli na něho čekat, než mohla být Terezie přinesena ke křtu.

Terezčín život byl už tehdy předznamenán netrpělivostí, která se stala příznačnou pro celý její život.

NECÍTÍM SE DOBŘE, JSEM NEMOCNÁ.
KDO SE O TEREZII POSTARÁ?

Terezie bývala odmala často nemocná, byla bledá a slabá. Její maminka o ni měla obavy. Sama se necítila dobře a obávala se, kdo by se o Terezii postaral, kdyby se s ní něco stalo.

Připravil Leoš Hrdlička

RÁD TĚ TADY VIDÍM, TEREZIČKO.
AŽ TĚ OCHRAŇUJE TVÁ SVATÁ PATRONKA.

Ale Bůh udělal veliké věci a Terezie se uzdravila. Na čas odešli do malého městečka, kde bylo lepší ovzduší, aby se zde zotavila.

ODPUŠŤ MI, MAMINKO.

Odpočinek Terezičce prospěl a mohla se vrátit zpět do Alençonu. Doma byla nesvá a nespokojená. Novému prostředí se těžko přizpůsobovala. Sama nerozuměla tomu, co se s ní děje, a velmi se tím trápila.

VRAŤ SE DOMŮ! JE HROZNÉ POČASÍ
A DNES S TEBOU NEMŮŽE NIKDO JÍT.

Každé ráno chodila Terezka do kostela. Jednoho dne ji nemohl nikdo z rodiny doprovodit, proto se musela vrátit. Velmi ji to trápilo, přes hodinu plakala kvůli tomu, že se nemohla setkat s Kristem. Vztah k Ježíši v ní v tu dobu velmi sílil.

OBĚTUJ MODLITBU RŮŽENCE.

Sestře Celině se svěřila, že by chtěla pro Ježíše vykonat mnoho skutků. Sestra jí dala růženec, aby každý z těch „skutků“ mohla počítat. I když byla ještě malá, padesát zrn růžence Terezce zanedlouho nestačilo.

Pokračování příště

Byl jednou jeden pan lékárník. Protože do mnoha léků, které sám míchal, bylo třeba přidávat i trochu nějaké jedovaté látky, přechovával v lé-

kárně ve zvláštní skřini také jedy. Zpočátku měl z těchto látek strach a byl při práci s nimi velice opatrný. Díky tomu se dlouho nic zlého nestalo. Ale lékárník

byl stále „oraženější“, začal sám sobě příliš důvěřovat, a protože měl nezdravě dobrodružnou povahu, napadla ho taková zvláštní věc.

Nebezpečný lékárník

Napsal Václav Trmač
Nakreslila Alena Němečková

Aby byla jeho práce napínavější, začal ukládat jedy do lahvíček od neškodných látek a zrušil i speciální skříň, v níž byly jedy dříve uloženy. Nějakou dobu se mu dařilo udržet si přehled, ale stálo ho to stále více přemýšlení, aby nic nespletl. A pak to prasklo.

Jeden zákazník ukazoval na chodníku před lékárnou svému kamarádovi lahvičku s lékem, který mu pan lékárník před chvílí namíchal. Byl při tom trochu neopatrný, a tak mu lahvička vypadla na zem a rozbila se. Pro zákazníky šťastnou a pro sebe nešťastnou náhodou se tam vyskytl zbloudilý toulavý pes a rozbitý lék olíznul. Zjevně mu nechutnal, a proto se rozhodl pokračovat v toulání, ale po několika krocích se převálil na záda. Zatřepal nohama a bylo po něm.

My už víme, proč k tomu došlo, a brzy na to přišli i pánové kontrolori, které onen zákazník s kamarádem urychleně zavolal. Napřed se strašlivě rozhněvali a chtěli dát pana lékárníka k soudu, ale pak se rozhodli dát mu ještě šanci. Přitom ho samozřejmě kontrolovali, jestli už nezlobí a neriskuje.

Pan lékárník pro jistotu vyházel veškeré látky, které měl v lékárně. Udělal to tak, aby se k nim nedostaly nezbedné děti ani toulaví či usedlí pejsci. A všechno si pořídil znovu, i tu speciální skříň na jedy. Od té doby měl k užítku vlastnímu i k užítku zákazníků v lékárně skvělý a bezvadný pořádek, takže k němu vodili začínající lékárníky na exkurze, aby viděli, jak to má v lékárně vypadat.

Naše příroda

Připravila Hana Závadná

JEZEVEC LESNÍ je kunovitá šelma, která žije také v českých lesích. Obývá ostatně skoro celou Evropu (s výjimkou Skandinávie), Blízký východ a Dálný východ. Dožívá se zhruba 15 let a je aktivní převážně v noci nebo za soumraku. Žije v rodinném společenství.

Jezevec má podlouhlý čenich a výrazné zbarvení. Podle zbarvení se mimo jiné navzájem poznávají jednotliví členové rodiny.

Vzor na srsti je totiž pro každého jezevce jedinečný, tudíž se nemůžou splést. Hlavní je pro ně však čich.

Jezevci si staví spleť podzemní obydlí, jejichž chodby jsou až 80 metrů dlouhé! Tyto nory navíc bývají i třípatrové, je tam více východů a různých větracích šachet.

Své vlastní chodby mají i dospělí jezevci, kteří často v rodině zůstávají. Středem všeho je komora, která je vždy pečlivě vyztlaná a uklizená. V ní se vychovávají mláďata.

Celkově jsou jezevci čistotná stvoření. Svě výkaly zanechávají pouze v jedné určené chodbě a vzájemně si čistí srst. Takovéto čištění je zároveň společenskou událostí.

Když nějaký jezevec v doupěti zemře, ostatní ho zahrabou v jeho chodbě, případně ho vytáhnou ven a pohřbí do hlíny opodál.

Jezevci jsou všežravci. Někteří přírodovědci tvrdí, že jezevec si vždy vybere jednu potravinu, například žížaly nebo žáby, a tu jí celý den. Další den se pak zaměří na něco jiného. Dovedete si představit, že byste celý den jedli jenom jednu věc?

Lampa u stropu skrovně osvětlovala stěny sroubené z hrubých klád. Mezi velkým krbem a stolem stála dětská postýlka a v ní teď spokojeně spalo malé batole. Higginsova rodina večerela a devítiletý Tom se zaujetím poslouchal vyprávění doktora Stewarta.

„Nechcete ještě hrníček kávy, doktore?“ pobízela paní Higginsová.

„Ne, děkuji. Půjdu už spát. Ráno brzy vstáváme. Mám v okolí hodně pacientů a slíbil jsem, že přijedu na kontrolu.“

„Jsem vám velice vděčná, že jste se přijel podívat na naši holčičku. Horečka už klesá a myslím, že jí bude dobře.“

Jim Higgins vstal od stolu.

„Dobře, doktore, pojďme spát a ráno brzy vyrazíme. Až se vrátím, zastřelím toho neřáda Framu. Kazí celé spřežení. Dnes, když jsem vás přivázel, nechtěl přes řeku. Jenom nás zdržoval.“

Tom vyskočil: „Prosím tě, tati, nedělej to. Víš, že je vůdce celého spřežení.“

„To sice je, ale jeho výstřelky jsou čím dál horší. Před dvěma dny uviděl v dálce Wenigovo spřežení, utrl se a hnál se za ním snad tři míle. Takové hlouposti mu nebudu trpět!“

Tom odvrátil obličej, aby skryl slzy. V hlavě mu vířily myšlenky, jak zachránit Framu. Proč ten pes v poslední době tak neposlouchá?

Vždyť převést spřežení přes řeku pro něj nikdy nebyl žádný problém. Tom si nedovedl představit, že by jeho psí přítel z domácnosti zmizel. S Framem od malička vyrůstal. Právě Tomovo mazlení se

spřežení s tím neměl problém. Pevným krokem vedl svižně celou smečku k zamrzlé řece.

Spřežení došlo k místu, kde se řeka obvykle přejížděla, a Fram zpomalil. Jim začal láteřit:

Aljašský pes Fram

Napsal Jan Ostrožský
Nakreslil Vítězslav Koutník

se psem považoval jeho otec za důvod, proč je jeho psí vůdce tak nespolehlivý.

Brzy ráno se doktor s Jimem připravovali k odjezdu. Tom vstal také a pomohl připravit spřežení na cestu.

„Můžu kousek s vámi?“ obrátil se Tom na tátu.

„Klidně. Po řeku a pak rychle domů!“

Doktor s Tomem se uvelebili na saních a Jim pobídl psy. V noci napadl nový sníh, ale Fram v čele

„Už zas. Ty psisko jedno bláznivé. No počkej, až se vrátíme!“

Saně zastavily a Jim s Tomem šli obhlédnout zamrzlou řeku. Všechno bylo pokryto čerstvou vrstvou sněhu a ani stopa zvěře nerušila bílou příkrývku.

Najednou se ozvalo prasknutí a zoufalé volání: „Tatí, Frame, pomoc!“

Pod Tomem se probořil led a proud řeky ho táhl pod jeho okraj. Ze všech sil se držel okraje ledu, ale nasáklé kožešiny ho táhly ke dnu. Jako blesk se mihl kolem Jima Fram i s celým

spřežením a skočil do vody. Zachytil zuby límec Tomova kožíšku a držel ho nad vodou. Ve vodě se s Framem ocitli i dva další psi a zoufale se zamoťovali do postrojů. Dvě dvojice zadních psů ze spřežení zůstaly na ledu a ze všech sil se snažily couvat. To už Jim i doktor táhli saně a celé spřežení na břeh. Fram nepustil Tomův kožíšek ze zubů, dokud si nebyl jistý, že jsou na pevné zemi. Tom kuckal a drkotal zuby, ale byl v pořádku. Doktor z něho strhl promočený kožíšek a zabalil ho do svého kožíchu a Jim dal zatím do pořádku zamotané postroje. V několika minutách už Fram vedl tryskem spřežení nazpět k vyhrátému srubu.

Maminka jen spráskla ruce a spolu s doktorem se postarali o to, že byl Tom během chvilky v posteli s hrnkem horkého čaje.

Jim venku hodil psům kousky sušeného masa a prohlížel je, zda nemají nějaké zranění.

„Pojď sem, Frame, ty hrdino.“ Shýbl se ke statečnému psovi a odstraňoval mu led ze srsti. „Promiň mi, starý brachu, ty jsi už včera věděl, že to přes řeku není bezpečné. Běž se i s partáký do srubu osušit.“

Fram a dva první psi, kteří s ním skončili v řece, proklouzli kolem doktora, který právě vyhlédl ze srubu: „Co teď uděláme, Jime?“

„Necháme Framu a ty dva trochu osušit a za hodinku vyrazíme. Vezmeme to raději přes most. Je to sice o dvě míle dál, ale bezpečné.“

„Předpokládám, Jime, že žádné střelení nebude.“

Jim s úsměvem zavrtěl hlavou.

Doktorovi se rozzářila tvář: „Dobře, jdu tu dobrou zprávu říct Tomovi. To ho zahřeje víc než ten čaj.“

Auta pro patnáctileté

Připravil Jan Ostrožský

V posledních letech se objevuje na našich silnicích čím dál víc malých aut, která mohou řídit mladí od patnácti let. Šestnáctileté studenti, kteří ke střední škole přijíždějí ve vlastních autech a parkují na vyznačených parkovištích, jsme zatím viděli jen v amerických filmech a seriálech. V USA je totiž povoleno řídit auta právě od šestnácti let.

Ale v současnosti už jsou auta pro teenagery v prodeji i u nás. K lednu 2020 u nás bylo registrováno 390 nových mopedaut, jak jim říkají odborníci. A v případě ojetých vozů to bylo ještě víc. Jednička na trhu s malými vozy, značka Aixam, dováží ze zahraničí kolem 3000 ojetin ročně. První modely se u nás objevily v roce 2008 a dlouho platilo, že jde o výstřelek studentů z bohatých rodin, neboť za toto lehké vozítko, které

jede maximálně 45 km/hod., se platilo od 200 000 korun. Pak k nám ale

ze zahraničí, hlavně z Rakouska,

začaly proudit ojetiny. Ty se dají pořídit

přibližně za 50 000 korun. A zájem začali mít i senioři. Stačí

totiž řidičák, který se dřív dělal na Pionýra

▲ Ligier JS50L Elegance

nebo Babettu – dnes je to skupina AM na malé motocykly s konstrukční rychlostí do 45 km/hod. a dalšími omezeními.

▼ AIXAM City GTX

Nejčastějším důvodem, proč rodiče svým potomkům malé auto poručují, je, že jim nechtějí sloužit jako „taxikář“ – jednou dopravit dítě na plavání, podruhé do výtvarného kroužku, jindy do hudebky, případně na koncert či do divadla. Ať se mladí dovezou, kam potřebují. Mopedauto je pořád bezpečnější než klasický moped či skútr a nevádí mu špatné počasí.

Instruktoři autoškol se v názorech na tato malá auta různí. Uznávají, že mladý řidič mopedauta bývá lépe připraven řídit normální auto. Zároveň se domnívají, že tito nejmladší řidiči dělají hodně chyb a že si osvojí nesprávné návyky, kterých se drží i při řízení normálních automobilů. Za volantem mopedauta se cítí jako mistři a přeceňují své schopnosti.

Nejsou zvyklí na dopravní provoz, neodhadují správně vzdálenosti a často nevěnují řízení patřičnou pozornost.

„Skoro všichni mají na vozítkách nějaké šrámy a tukance, někdo víc, někdo méně,“ říká jeden z pražských instruktorů autoškol.

Kluci z agentury DAH

Neprávem nabyté poklady neprospějí. (Př 10,2)

Napsal a nakreslil Jan Hora

POKLADY
Z DALEKÝCH ZEMÍ

22 • POKLAD SUMERŮ

„Kam se dnes vypravíme, kluci?“
„Do Uru,“ usmál se David. „Dnes leží na území Iráku, ale víte, jak to tam vypadalo před čtyřmi a půl tisíci lety?“

„To nevím,“ přiznal jsem se. „Ale vím, že tam v té době žil Abrahám, důležitá biblická postava ze Starého zákona.“

„S pokladem, který se v Uru našel, asi neměl nic společného,“ řekl Martin.

„To ne. Na příkaz Hospodina se vydal se svým rodem do zaslíbené země.“

„Přibližně v těch letech ukryli Sumerové úžasný poklad v jednom královském hrobě,“ potrásl hlavou David a na lavici při stěně vyhrabal fascikl s krkolomným nápisem Poklad krále Meskalamduga. Rozevřel jsem ho a začal listovat v dokumentech, které kluci nashromáždili. Zajímalo mě, kdo pohádkové bohatství objevil.

„Jmenoval se Leonardo Wooley,“ připomněl mi Martin. „Píší o něm, že to byl nejvýznamnější archeolog 20. století. Ale to je asi otázka názoru.“

„To asi jo,“ souhlasil jsem a začel se do prvních listů. Život Leonarda Wooleye se četl trochu jako dobrodružný román. Archeologii studoval v Oxfordu, ale první vykopávky vedl už v sedmadvaceti letech v exotické Núbii. Vydržel v této divoké zemi čtyři roky. Se slavným dobrodruhem T. E. Lawrencem potom pracoval v chetitské citadele Karchemiš.

Vypukla 1. světová válka a Wooley sloužil v britské zpravodajské službě v Egyptě. Ve Středozemním moři se s ním potopil strážný člun. Zachránili ho Turci a zbytek války prožil jako válečný zajatec. Teprve v době míru se k archeologii vrátil.

„To je doba, která nás zajímá nejvíc,“ ozval se Martin. „Wooley zahájil archeologický výzkum v Uru a pracoval tam v letech 1922 až 1934. Muselo to být strašně vzrušující, už kvůli těm fantastickým nálezům.“

„Hm, tady čtu, že objevil se svými spolupracovníky 450 hrobů,“ podotkl jsem uznale.

„To jo,“ přikývl David. „Největší senzaci způsobil nález královského hrobu sumerského panovníka Meskalamduga a jeho manželky Puabi. Tam se vlastně našel ten poklad.“

„To už by asi bylo zajímavé poslechnout si přímo Leonarda Wooleye,“ nadhodil jsem. „Povedlo se vám ho dostat do vyšetřovací skříně?“

„Podívejte tady,“ ukázal Martin prstem na hustě popsaný list:

Výpověď Leonarda Wooleye

Tak vás zajímá historie nalezení pokladu z pohřebiště v Uru? Řeknu vám to, chlapci. Víte, co je potřeba, když se ocitnete v cizí exotické zemi a chcete zahájit archeologický výzkum? Samozřejmě. Musíte si opatřit povolení od místních úřadů, což je někdy složitější než samotné vykopávky. S tím vás ale nebudu unavovat. Dělníky na práci jsme si začali najímat už v Basře, bylo to v roce 1922. Do Uru jsme se chystali až o rok později. Prikázal jsem vyhloubit dva příkopy u zříceniny velkého zikuratu. Sotva jsme kopli do země, začali jsme nacházet archeologicky cenné předměty, některé dokonce zlaté. Uvědomil jsem si, že hned na začátku stojíme nad hroby vysoce postavené šlechty, možná dokonce králů. Moje žena a můj starý předák Hamúdi byli proto strašně udiveni, když jsem výzkum zastavil. Pouštěť se s novými a naprosto nezkušenými dělníky do tak slibného naleziště bylo nesmírně riskantní. Nemohl jsem se tenkrát poradit ani s odborníky. Šlo o pohřebiště starých Sumerů a o těch nevěděli nic podstatného ani oni. Podnikli jsme zatím výzkum u druhého příkopu, kde jsme odkrývali mohutnou zeď a nálezů bylo málo. Na to, aby se naši dělníci

pořádne vyučili a získali nějaké vědomosti, to však stačilo. K pohřebišti jsme se vrátili až v roce 1926. V té době jsem už vedl zkušený tým. Odkryli jsme obrovské množství hrobů. Senzaci způsobil nález Jámy smrti. Před hrobem sumerského krále jsme našli 74 ženských koster! U každé z nich ležela malá nádobka. Dovtípili jsme se, že šlo o hromadnou oběť. Ženy vypily jed, abymohly svého panovníka doprovázet i do říše smrti. Uplynulo 4 500 let a byl to zvláštní pocit, že jsme byli první lidé, kteří se ocitli po takové době na místě obrovské lidské

tragédie... Co říkáte, chlapci? Pravda, úplně jsem zapomněl na poklad. V hrobce královny Puabi a králů Meskalamduga a Aborgiho jsme našli zlaté prsteny, šperky, helmice, dýky a krásné hudební nástroje z pozlaceného dřeva. Také sochu kozla na zadních nohách

ze zlata a lazuritu. Nejcenější pro archeologa byl ale nález mozaikové standy. Figurky z perleti a lazuritu připevněné na dřevěné desce s asfaltovým povrchem nám úžasně zdokumentovaly život lidí v říši Sumerů.

„Ten Leonardo Wooley byl frajer,“ uznale přikyvoval David.

„To byl,“ řekli jsme s Martinem dvojhlasně.

NOVÁ VŮNĚ

A sto let uplynulo od chvíle, kdy Francouzka Coco Chanel uvedla na trh nový parfém. Svůj nový výtvar pojmenovala jednoduše Chanel č. 5. Pětka totiž byla jejím šťastným číslem. Elegantní vůně rychle pronikla do celého světa a parfém je na trhu dodnes.

Coco Chanel se proslavila i jako návrhářka oblečení pro ženy. Ve 20. a 30. letech 20. století přepracovala pánské stříhy na pohodlné dámské oblečení. Prakticky vynalezla ženské sportovní oblečení. V roce 1954 vytvořila nejznámější typ oděvu pro ženy – kostým „Chanel“.

Ten sestává z krátkého saka bez límce a sukně po kolena. Dekoratивním prvkem je lemování saka ozdobnou portou. Díky jednoduchosti a eleganci ho dodnes nosí ženy po celém světě.

Jak ten čas letí

Napsal Jan Ostrožský • nakreslil Vítězslav Koutník

TULÁK A DÍTĚ

Je tomu sto let, co měl v Americe premiéru němý film Tulák a dítě. Hlavní roli hrál Charlie Chaplin a desetiletý kluk Jackie Coogan. Při kouscích, které dvojice na plátně předváděla, se diváci popadali za břicho smíchy.

Příběh malého chlapce, jehož opustila matka žijící v bídě a jehož se ujal tulák Charlie, měl v době rozvíjející se kinematografie ohromnou návštěvnost. Dvojice hlavních postav se ve filmu velice dobře doplňovala. Kluk házel kameny do oken, aby měl Char-

lie jako sklenář pořád dost práce. Problém se vynořil, když se z chudé matky stala operní zpěvačka. Začala totiž po svém synovi pátrat a na jeho nalezení vyslala odměnu. A chlapec byl unesen. Sklenář Charlie se nevzdal a zoufale po svém kamarádovi pátral. Konec dobrý, všechno dobré. Charlie nakonec kluka našel a s jeho matkou se oženil.

Film Tulák a dítě se řadí ke zlatému fondu světové kinematografie.

ŽENSKÁ OLYMPIÁDA

Ani se tomu nechce věřit, ale opravdu se to stalo. Před sto lety se v Monte Carlu konala olympiáda žen v lehké atletice.

Sportovkyně tím protestovaly proti tomu, že se v roce 1920 nesměly zúčastnit olympijských her. Od roku 1900 se totiž ženy s m ě l y olympiády účastnit jen v tenisu a v plavání.

Soutěže v Monte Carlu byly opravdovou senzací. Soutěžily běžkyně, skokanky, koulačky a oštěpačky. Trvalo to ještě dlouhých sedm let, než se v roce 1928 oficiálně objevily na olympijských hrách také ženské atletické disciplíny.

Chováme zvířata

KŘEČEK

Křeček patří mezi hlodavce. Je velmi bystrý. Na první pohled ho poznáme podle zásobních vaků ve tvářích. Když je naplní potravou, sahají mu až po pás. Křeček vyniká svým čichem a ukládá si do paměti vzory pachů. I po dlouhé době je tak schopen poznat nepřitele či svého chovatele. Sluch má také výborný. Mláďata si v případě nebezpečí dokážou téměř neslyšně přivolat rodiče. Zrak však nemá až tak dobře vyvinutý, je spíš krátkozraký. Ale protože má posazeny oči po stranách, jedním pohledem přehlédne celé své okolí. Hmatové fousky a jemné chloupky na bocích a končetinách mu umožňují orientovat se v noci. Křeček je prostě velmi zajímavé zvířátko, které je v našich domácnostech velmi oblíbené.

I když jeho pořízení není složité, dobře zvažte, zda mu vytvoříte odpovídající podmínky pro život a jestli vám svou povahou bude vyhovovat.

Čím křečka krmit? Křečci jsou všežravci. Můžete je krmit směsí speciálně připravenou ve zverimexu, kterou doplníte ovocem, zeleninou, oříšky či semínky. Ve volné přírodě si křečci přilepší i drobným hmyzem.

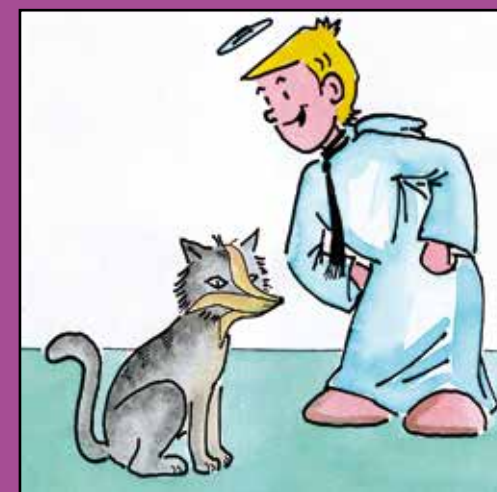
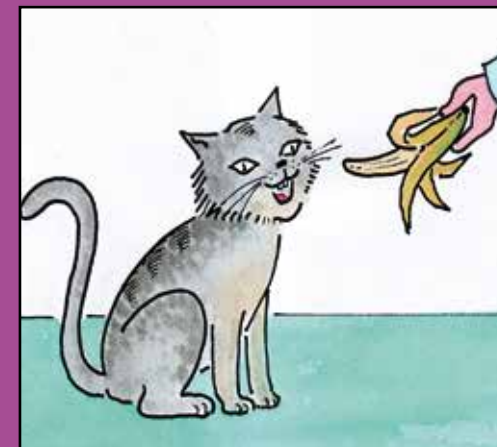
V zajetí se dožívají dvou až tří let. Samozřejmě záleží na tom, jak se o ně budete starat.

Křeček je aktivní hlavně v noci, proto by měl mít terárium na místě, kde nebude nikoho rušit. Musíte ho pravidelně krmit a čistit mu výběh. Potřebuje také čistou vodu. V zajetí se běžně chová křeček medvědí, křeček džungarský, křečík Campbellův, křečík Roborovského a křečík čínský.

Přípravila Zlata Pelkáňová, snímek: Wikipedia

Otik

Nakreslil Vítězslav Koutník

Sněhulák

zachrání

Napsala
Hana Závadná

VYTVOŘ SI
VLASTNÍ PŘÍBĚH

2 Veverka úpěnlivě prosila, aby jí Sněhulák ohřál ruce pod tekoucí vodou. To je jistě správné řešení, říkal si Sněhulák a dovedl ji do koupelny.

Jak ale nastavit teplotu vody? Co myslíš?

Na ošetření omrzlin je třeba voda pořádně horká. ----- pokračuj → 3

Horká voda by omrzlým packám akorát uškodila, musí se použít vlažná. ----- pokračuj → 4

3 „Au, au, au!“ vyjekla veverka, když se jí do tlapek vrátil cit. Packy nepříjemně bolely a nemohla s nimi ani hnout. Navíc jí na nich naskákaly obrovské puchýře, protože vlivem horké vody se mrazem podrážděná kůže spálila. „Jak teď budu šplhat po stromech?“ bědovala veverka, pro kterou je pohyb v přírodě naprostou přirozeností.

Celou tuto nepříjemnou situaci musela vyřešit rodina dětí, které Sněhuláka postavily. Veverku si nechali doma na zotavení. Sama by se ani nenajedla, protože tlapkami nedovedla nic udělat.

1 Byl jednou jeden Sněhulák. Neměl žádné jméno, protože mu ho nikdo nedal, a tak to byl Sněhulák s velkým S. Tento Sněhulák byl dobrák od kosti. Pro druhé by se nejraději rozdál.

Jednoho dne kolem hopsala zubožená veverka. Tlapky měla celé bledé od mrazu a skuhrala, jak ji bolí.

Dobrosrdečný Sněhulák neviděl rád utrpení jiných a hned začal veverku utěšovat. Co ale pomůže promrzlé veverce nějaké konejšení? Ona potřebuje první pomoc na své omrzlé packy! Naneštěstí Sněhulák není v ošetřování omrzlin nijak zvlášť zběhlý. Přece jenom – zima a chlad jsou jeho přirozené prostředí, jemu naopak škodí teplo. Nebylo tedy pro něj snadné rozhodnout se, co udělá.

Věděl však jistě, že je třeba veverku dostat do tepla. A tak ji vzal na jediné teplé místo, které znal – domů k dětem, které Sněhuláka postavily.

----- pokračuj → 2

4 „To je úleva,“ oddychla si veverka po pár minutách, co měla packy pod vlažnou vodou. Mezitím se rodina dětí, které Sněhuláka postavily, vrátila z odpolední procházky. Když viděli promrzlou veverku, neváhali a kouskem sterilního obvazu jí packy obvázáli. Jednotlivé prstíky od sebe oddělili kouskem gázy, aby se veverce do pacek nedostala žádná infekce. Veverka byla moc spokojená, ale pořád se ještě klepala zimou a byla celá nějaká studená.

Co by s ní měl ještě Sněhulák udělat?

Měl by sehnat nějakou teplou deku a posadit veverku v přiměřené vzdálenosti od topení. ----- pokračuj → 5

Měl by jí dát slivovici nebo jiný alkohol, to ji určitě zahřeje. ----- pokračuj → 6

5 To veverce opravdu pomohlo. Byla totiž mírně podchlazená. Kdyby Sněhulák nezasáhl, mohla by nepěkně onemocnět. Teď už ale musí Sněhulák opustit teplo domova, protože jemu to, na rozdíl od veverky, vůbec nesvědčí. Už se pomalinku začíná rozpouštět. Ale nebojte se. Děti mu hned další den upraví tvary, aby byl stejně pěkný jako předtím.

6 Ale ne, to nebyl dobrý nápad! Alkohol totiž roztahuje cévy, ze kterých potom uniká ještě více tepla! Veverka pak už neměla ani sílu klepat se zimou, a co hůř, postupně přestávala vnímat své okolí. Div že neumřela. Tím jí tedy Sněhulák rozhodně nepomohl.

POZOR: Veverky obvykle na omrzliny a podchlazení netrpí, to spíše lidé. Proto neber v zimě veverky domů v domnění, že jim pomáháš. Proti zimě mají kožíšek. Kdyby se ti ale stalo něco podobného – že budeš mít omrzlé ruce nebo nohy nebo že budeš podchlazený/á, tak na tebe bude platit totéž, co na veverku v našem příběhu.

Omyl

Slepýši jsou hadi

Hadi mají svůj typický strnulý pohled. Chybí jim totiž oční víčka, a proto nemohou mrkat – na rozdíl od slepýše. Jeho „přátelský obličej“ nám prozrazuje, že se jedná o beznohou ještěrku. Ne každý beznohý plaz je tedy had. Ani mezi ještěrkami nejsou slepýši jediní „zdánliví hadi“. O nohy přišli v průběhu svého vývoje. Druhy se zakrnlými končetinami bychom našli u šesti set sedmnácti známých čeledí ještěřů. U mnohých z nich jsou ovšem ještě i na povrchu těla patrné zbytky končetin (například u ji-

hoevropského blavora).

A bychom se v případě slepýše dopátrali zvenku již neviditelných pozůstatků pletence pánevního a ramen-

ního, museli bychom k tomu mít rentgenový snímek. Proč se někdy vyplatí vzdát se nohou? Protože nohy mohou být na obtíž. Třeba při pohybu pod zemí nebo ve velmi hustém podrostu. Tam se hadovitý pohyb jeví daleko výhodnějším. A právě to dělá náš slepýš.

Slepýš je zcela neškodná ještěrka, která však bývá neznalými zaměňována s hadem a preventivně likvidována. Je to nejen nesmyslné, ale také nezákonné, neboť je v Česku chráněn jako silně ohrožený druh.

Připravil Jaroslav Příbil

Cesty Old Shatterhand

Napsal a nakreslil Jan Hora

12. V JUDSKÉ POUŠTI

Stal se ze mě slavný spisovatel! Můj Bože!

Z chudého učitele, podvodníka a opovrhovaného odsouzence jsem se v průběhu několika let změnil ve váženého člověka. Moje dobrodružné cestopisy vycházely v mnohatisícových nákladech a já začínal mít slušné příjmy. Během následujících pětadvaceti let jsem napsal celou řadu úspěšných knih. Byl jsem velmi zaměstnaný a na cesty do exotických zemí nebyl ve skutečnosti čas. Moji čtenáři vesměs věřili, že jsem to opravdu já, kdo v dalekých krajích prožívá úchvatná dobrodružství. Ostatně dělal jsem pro to, co se dalo. Vystupoval jsem na veřejnosti jako opravdový Old Shatterhand, pokrevní bratr náčelníka Apačů Vinnetoua, nebo jako Kara ben Nemsí, který pronásledoval zločince po celém Orientu. V posledních letech se však začínali ozývat pochybovači: prý jsem ve skutečnosti nikdy neopustil Německo.

Dne 4. dubna 1899 jsem v janovském přístavu nastoupil na parník Preusse odplouvající do Port Saidu. Odtud jsem odcestoval do Káhiry. Ocítl jsem se ve městě, které jsem vnitřním zrakem Kara ben Nemsího viděl mnohokrát. Znal jsem některá jména ulic a čtvrtí ze zpráv různých cestovatelů, ale realita mě ohromila. Byl jsem ubytovaný v hotelu Continental ve čtvrti Az-bakeya a ani tady jsem nepřestával psát. Z hotelové terasy jsem pozoroval oslaře nabízející

turistům svá zvířata ke svezení. S jedním z nich jsem se později spřátelil. Jmenoval se Sejjid Omar. Byl to mladý Arab a pravověrný muslim a stal se mým průvodcem na velké, skutečné cestě Orientem. Cestovali jsme z Káhiry proti proudu Nilu až do horního Egypta. Sedával jsem na dahabíji plující po velebné řece a pozoroval život na břehu. Viděl jsem chudé vesničky uplácené z nilského bahna, datlové háje a políčka orámovaná labyrintem umělých kanálů. Večer svítily na břehu řeky ohně, u kterých seděli felahové, egyptští rolníci. To, o čem jsem psával ve svých románech a co vídával můj literární hrdina Kara ben Nemsí, jsem nyní spatřil na vlastní oči. Přiblížil jsem se své vysněné postavě? Navenek asi ano, ale v mém nitru to bylo složitější.

Společně se Sejjidem Omarrem jsme odcestovali z Egypta do Bejrútu a do Haify. Pobývali jsme také několik týdnů v Jeruzalémě. Chtěl jsem si prohlédnout všechna místa známá z Ježíšova působení, která jsou zmíněna v Novém zákoně. V Jeruzalémě jsme bydleli v hotelu Lloyd. Hned po důkladné prohlídce města jsme se vypravili koňmo do Judských hor. Byl to opojný pocit! Kdyby mě viděli v této chvíli moji čtenáři, srdce by jim muselo poskočit. Kara ben Nemsí vyjíždí se svým arabským přítelem a průvodcem do pustiny za novým dobrodružstvím...

Kus cesty za Jeruzalémem leží Betanie, známá z Matoušova

evangelia. Když zde Ježíš odpovídal se svými učedníky, přišla k němu jedna žena a vylila mu na hlavu alabastrovou nádobku drahocenného oleje. Učedníci se zlobili, že měla olej raději prodat a peníze darovat chudým, ale Ježíš se ženy zastal. „Chudé máte pořád kolem sebe, mě však brzo ztratíte.“ Bylo pár dní před Velikonocemi a Ježíšův pozemský život se blížil ke krutému konci.

Betanie vypadala, jako kdyby se tady od Ježíšových dob nic nezměnilo. Za vesnicí na kamennité pláni stálo několik chatrných beduínských stanů. V temném otvoru stanu se objevila tvář starého beduína a vedle ní se mihl zděšený obličej dítěte. Nikdo nevyšel ven a neoslovil nás. Nevadilo mně to, mohl jsem zůstat sám se svými myšlenkami. Ani ohleduplný Sejjid Omar mě nerušil. Měl o evangeliích určité povědomí a věděl, že tady v Judské poušti strávil Ježíš čtyřicet dní, aby se postil a připravoval se ke svému svatému poslání. Judská poušť je kus vyprahlé, rozpraskané země, přerušované příkrými vádí. Je to místo jako stvořené pro meditaci. Nacházeli jsme se asi třicet kilometrů od Jeruzaléma. Překročili jsme říčku Jordán, která nás přece jen trochu osvěžila svými zeleně zarostlými břehy, a vjeli do soutěsky Vádí el-Keltu. Po pravé straně visel na strmé skalní stěně přilepený jako vlaštovčí hnízdo řecký pravoslavný klášter. Výš nad námi se zvedala hora Karantal. Příkrý skalnatý sráz byl plný

výklenků a jeskyní, kde se po staletí ukrývali poustevníci. Z jeho vrcholu ukazoval ďábel Ježíšovi všechna království světa a jejich slávu. „Tohle všechno budeš mít, když padneš přede mnou na kolena a budeš se mi klanět!“

„Jdi z cesty, satane,“ odpověděl mu Ježíš, „neboť je psáno: Hospodinu, Bohu svému, se budeš klanět a jeho jediného uctívat.“ Od té doby se také hoře Karantal říká Hora pokušení.

Myslel jsem si, že bychom mohli do večera dorazit ke břehům Mrtvého moře, ale noc nás bohužel zastihla ještě na

poušti. Utábořili jsme se v jednom vádí. Oheň jsme si rozdělali nemohli, nebylo čím přikládat. Něco jsme pojedli ze zásob a zůstali jsme sedět zachumlaní v beduínských pláštích. Na jasném nebi se začínaly rozsvěcet zářivé hvězdy. Přemýšlel jsem, kterým směrem od nás leží Betlém a jak je asi daleko. Koukali jsme se Sejjidem na nebe. Na počátku našeho věku se klenulo nad pastevci, kterým se ve hvězdné záři zjevil anděl, aby jim oznámil radostnou zvěst o narození Spasitele. Tam někde, směrem k Betlému, se to stalo. A tady po Judské poušti

zanechával Ježíš všude své stopy, které už vtrávno dávno zavál. A přece jsem měl pocit, že je tu stále, že je pořád přítomen i v našem čase a dívá se s bolestí na lidi, jak lžou, kradou a brodí se v potocích krve během nesmyslných válek. Seděli jsme mlčky. Judská poušť se pomalu ukládala ke spánku. Najednou jsem zpozoroval kousek stranou chvatný pohyb. Nikoho jsem neviděl. Sejjid Omar se zvedl ze země. Chtěl něco říct, ale hned pochopil, že je to zbytečné. Zhlédl jsem je taky: stíny lidských postav se zlověstně vyno-

řovaly z pouště a blížily se k nám.

„Loupeživí beduíni,“ zašeptal Sejjid. Obstoupili nás mlčky v širokém kruhu, mlčenliví a zachmušení. V rukou jsem zahlédl zbraně. Mou myslí projely vzpomínky na obdobné situace, ve kterých se ocital Kara ben Nemsí s Halefem Omarem. Umět si poradit v každé situaci, tahle schopnost musela okouzlovat všechny mé dětské i dospělé čtenáře. Sejjid ani já jsme ovšem žádné zbraně neměli! Nenapadlo mě, že v krajině, kde meditoval Ježíš, může mít někdo tak nízké myšlenky. Byl jsem naivní jako dítě. Měli jsme se v Jeruzalémě přepat, jestli je v Judské poušti bezpečno.

„Co chcete?“ zeptal se arabsky Sejjid a jeho hlas byl navenek docela klidný. Neodpověděl. Jen přistoupili trochu blíž a kruh kolem nás se zmenšil. Kupodivu jsem necítil velký strach. Moc věcí jsme s sebou neměli, v podstatě nám nebylo skoro co vzít. Největší nebezpečí plynulo z toho, že by nám mohli sebrat koně a postroje, které jsme si v Jeruzalémě vypůjčili. Cesta zpátky by byla velmi krušná a majiteli bychom nejspíš museli škodu nahradit. Beduíni samozřejmě uchopili jako první koňské otěže a vrhli se na naše tlumoky se zásobami potravin. Nabízela se ještě jedna velmi zlá možnost, totiž že nás oloupí o naše šaty. Bylo na nich vidět, že na to myslí, ale Sejjid Omar byl Arab a obnažit pravověrného muslima se beduínům asi přičilo. A já? Nejspíš jsem byl pro ně hádankou. Mezi lupiči se najednou vynořil starý beduín, jehož tvář mně byla povědomá. Byl to on, kdo se v Betanii na nás díval ze stanu? S určitostí jsem to nepoznal. Muži z pouště zřejmě chovali starce ve velké

úctě, protože mu ustoupili z cesty a nechali ho přijít až k nám. Cítil jsem, že teď dojde k rozhodujícímu okamžiku. Starý beduín ukázal na mě a zeptal se Sejjida Omara: „Kdo je to? Odkud jste přišli?“

„Je to učený muž z Evropy, spisovatel, který píše knihy.“

„A ty?“

„Sejjid Omar z Káhiry. Jsem jeho průvodce.“

„A proč u sebe nemáte žádné zbraně?“

„Protože je nepotřebujeme. Jdeme cestou míru.“

Starce chvíli přemýšlel a pak se potutelně zašklebil.

„Kdybyste měli zbraně, mohli byste se bránit a my bychom si nemohli tak snadno vzít vaše věci. Takhle jste ale v naší moci. Můžeme vás i zabít.“

Byla to výhrůžka? Sejjid nehnul ani brvou a odpověděl.

„Nemůžete nás zabít. Řekl jsem ti přece, že tento muž je spisovatel. Myslím, že umí napsat slova, která jsou silnější než vaše pušky a šavle.“

Pochopil jsem, že se můj průvodce snaží rozehrát nějakou zoufalou hru a hned jsem tušil, kam asi míří. Někteří beduíni se na sebe podívali a ušklíbli se. Starce se však na mě zkoumavě zahleděl a po chvíli pokynul lehce rukou.

„Tak ať něco napíše, ať vidíme, jestli se někdo z nás nerozklepe strachy.“

„Mám věci v tlumoku,“ pronesl jsem arabsky, což všechny přítomné překvapilo. Muž, který držel v ruce mou tašku, váhavě přistoupil a podal mi ji. Podíval jsem se na Sejjida s pochybností v očích. Vzal jsem přesto do ruky tužku a na papír vytržený z notesu napsal po chvilce přemýšlení krátký text. Podal jsem ho Sejjidovi a ten ho strčil před oči starého beduína.

„Alláh je velký a dobrotivý, ale neobdaroval chudého muže uměním číst.“

„Přečtu ti to,“ řekl můj průvodce.

Jednoho dne prorok Mohamed odpočíval ve stínu palmy. Přišel k němu bojovník z Mekky Durfúr, vytasil šavli a řekl: Ó, Mohamede, kdo tě ochrání před šavlí válečníka Durfúra?“

„Alláh,“ odpověděl klidně Mohamed. Durfúr se vrhl na proroka, ale ve vzteku zakopl o kámen a šavle mu vypadla z ruky. Mohamed ji zvedl a zeptal se: „Durfúre, kdo tebe ochrání?“ Bojovník z Mekky sklonil smutně hlavu.

„Mě neochrání nikdo.“

„Tak se ode mě nauč být milosrdný.“ A nechal Durfúra odejít.

Příběh na starce na první pohled zapůsobil. Chvíli mlčel a potom řekl: „Myslel jsem, že nevěřící neznají moudré islámské legendy.“

„Zmýlil ses,“ odpověděl jsem a vzdal se jakéhokoliv dalšího vysvětlování. Chtěl jsem, aby ten beduínský vůdce přemýšlel o milosrdenství Božím, a ne o tom, kde přišel cizinec k arabským pověstem. Starce se k nám obrátil zády a chvíli se o něčem domlouval se svými druhy. Čekali jsme mlčky a bez hnutí. Netrvalo dlouho a beduíni se začali pomalu vytrácet do temnoty pouště. Naši koně zůstali na svém místě.

V první chvíli jsem pocítil úlevu a byl jsem svému průvodci Sejjidovi vděčný. Dokázal obdivuhodně odhadnout situaci a charakter starého vůdce beduínů. V mírnosti bývá někdy větší síla než ve vzteku, zvlášť mezi lidmi žijícími ve víře. Měli jsme protentokrát štěstí. Nad vádí se zvedl chladný vítr, ale dole v soutěsce byl klid. Uložili jsme se ke spánku. Nad Judskou pouští zářily hvězdy stejně jako při narození Spasitele.

Pro šikovné ruce

CITÁTY

Taky máte rádi antistresové omalovánky? Lze je najít i na internetu, vytisknout a vymalovat. Vždy mi ale přišlo škoda nechat je jen tak ležet. Proto nabízím inspiraci, jak vybarvené antistresové omalovánky využít.

POTŘEBY:

vybarvená antistresová omalovánka, tvrdý papír, černý fix, nůžky, tužka a lepidlo

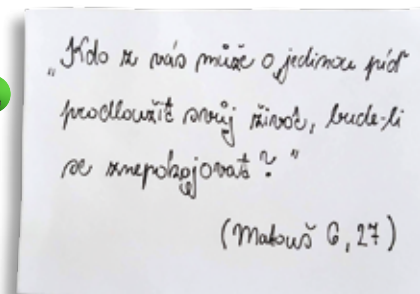

1

Tvrdý papír nastříháme na obdélníky, omalovánku zase na proužky. Pomoci si můžeme předkreslením čar tužkou.

2

Na obdélník tvrdého papíru napíšeme vhodný citát.

3

Následně jej oblepíme proužky omalovánky.

4

A je hotovo! Vyrobenými citáty si můžeš ozdobit třeba stěnu nebo dveře pokoje, samozřejmě po domluvě s rodiči.

Barvinek

PROGRAM NA LEDEN 2021

Barvinek naladíte na Radiu Proglas každé úterý v 16 hod. a každou sobotu v 11.00 hod. • Informace o pořadech a také o tom, jak si nás naladit, i další zajímavosti jsou na stránkách barvinek.proglas.cz

Možná si zpíváte jeho písničky a možná vám dělají radost. Pavel Helan je písničkář známý svým humorem a také tím, že se každou chvíli naučí hrát na nějaký nový hudební nástroj. Teď se například snaží proniknout do tajů cimbalu. Jak mu to jde? I na to se ho zeptáme v jednom z lednových Barvinků. Ani v novém roce samozřejmě nezapomeneme na jukebox. Vysíláme ho pro vás každé poslední úterý v měsíci od 16.00 hod. Nechte si zahrát písničku a vyhrajte pěknou cenu!

JAK SE BACIL PŘEPOČÍTAL

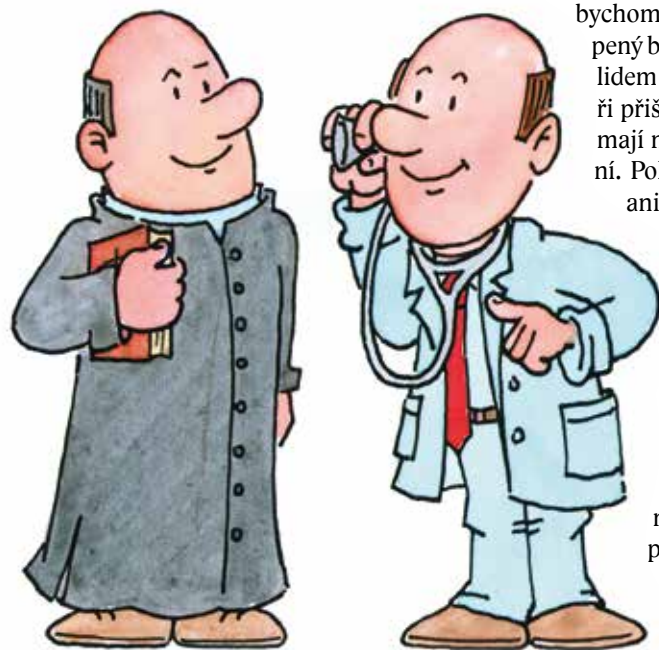
neBylo

V údolí řeky leželo velké město. Žilo tam hodně lidí. Byla tu továrna, škola, nemocnice a hřiště pro děti. Na kopci nad řekou stál kostel. Jednoho dne se do města vplížil bacil. Rozhodl se, že si lidi prohlédne a trochu je potrápí. On ten bacil rád lidem škodil. A protože byl neviditelný, lidé si ho napřed nevšimli. Všichni pořád někam pospíchali, nikdo neměl na nic čas a návštěva kostela byla až na posledním místě. Bacil se radoval: „Tady se mi líbí a bude se mi tu dobře dařit. Nikdo mě neuvidí, lidé se pro samý shon nestarají ani o své tělo, ani o svou

duši.“ A měl pravdu. Lidé postupně onemocněli, velcí i malí, mladí i starší. Dostali horečku a bolelo je celé tělo. Přestali se usmívat a byli nešťastní. Většina z nich musela zůstat doma a ulice ve městě byly prázdné. I z dětského hřiště se přestal ozývat smích. Bacil se radoval a byl silnější a silnější.

Jednoho dne vstoupil do nemocnice kněz Vojtěch. Přišel se zeptat svého kamaráda doktora Skružného, jak se daří několika jeho farníkům, kteří v nemocnici leželi. Jak si tak spolu povídali, doktora napadlo: „Poslyš, Vojtěchu, už mě opravdu zlobí, jak to v našem městě vypadá. Nemohli bychom společně pro lidi něco udělat? Ten zatrápený bacil si tu dělá, co chce. Já se mohu pokusit lidem vyléčit tělo, už jsme s kolegy v laboratoři přišli na to, jak proti bacilu bojovat. Ale lidé mají nemocnou i duši, jsou nešťastní a utrápení. Pokud nebudou mít v duši radost a naději, ani nejlepší léky jim nepomůžou.“

„Máš pravdu, Pavle,“ odpověděl kněz Vojtěch. „Taky jsem nad tím přemýšlel. A zdá se mi, že společně se nám podaří bacil porazit.“ A tak se i stalo. Doktor a kněz začali navštěvovat společně nemocné. Vojtěch jim vyprávěl o radosti, kterou jim může dát Bůh, a doktor jim napsal léky na teplotu a bolesti. Bacil takový útok ze všech stran nečekal, byla to pro něj taková síla, že se postupně zmenšoval, až zmizel úplně. Lidé se postupně uzdravovali. A taky poznali, že je má Bůh rád a mohou se na něj ve všem spolehnout.

Napsala Anna Valentová • nakreslil Vítězslav Koutník

Výroky slavných

**Gottfried Wilhelm
Leibniz**

(1646–1716)

Matematik, fyzik a filozof

Pořádek symetrie a harmonie nás okouzluje a Bůh je nejvyšší pořádek a Původce všeobecné harmonie.

Připravil Pavel Záleský

Toulky naší vlasti

Rotunda sv. Máří Magdaleny

Románská rotunda sv. Máří Magdaleny se nachází na severozápadním okraji Prahy, v městské části Přední Kopanina. Okolo stavby se rozprostírá malý, zdí ohrazený hřbitov. Tato rotunda se v podobě stylizované stříbrné věže v černém poli objevuje i ve znaku Přední Kopaniny.

Ústřední část kostela představuje okrouhlá loď, na niž se připojuje půlkruhová apsida a na západní straně pak štíhlá věž přibližně čtvercového půdorysu. V roce 1983 výzkum prokázal, že toto rozvržení kostela je původní, tj. že právě tak byl v první polovině 12. století postaven. K jižní straně rotundy byla později připojena pravoúhlá přístavba, která

v současnosti plní funkci hlavní lodi, zatímco samotná rotunda se stala presbytářem. Věž slouží jako sakristie. Současná podoba kostela je výsledkem novověkých úprav.

Od roku 1958 je kostel sv. Máří Magdaleny chráněn jako kulturní památka ČR.

◀ *V interiéru vyniká opukový oltářní reliéf s výjevem ukřižování, pravděpodobně z druhé poloviny 17. století.*

▶ *Ze staršího vybavení se dochovala gotická pískovcová křtitelnice.*

Připravil Leoš Hrdlička

Vyhledka Máj se nalézá západně od vesnice Teletín. Z této skalní vyhlídky se otevírá jeden z nejznámějších pohledů na meandry řeky Vltavy v bývalých Svatojánských proudech, dnes zatopených vodami

Vltavské vyhlídky

Štěchovické přehradě. Řeka zde protéká hlubokým skalnatým kaňonem, stáčí se do tvaru podkovy a vytváří tak fascinující přírodní scenérii.

Nedaleko po proudu Vltavy se nalézá Smetanova vyhlídka. Podle legendy tuto vyhlídku navštěvoval hudební skladatel Bedřich Smetana. Romantický výhled ho inspiroval ke druhé části známého cyklu Má vlast, tj. k symfonické básni Vltava. V roce 1974 zde byla v upomínku 150. výročí narození Bedřicha Smetany zbudována vyhlídková plošina, která je od letošního roku znepřístupněna.

◀ *Pohled na meandr Vltavy z vyhlídky Máj*

Během prudkého rozvoje železnic v polovině 19. století bylo v Německu při stavbě trati z Drážďan do Norimberku vybudováno několik pozoruhodných železničních staveb. Na úseku trati mezi městy Lipsko a Hof bylo nutné postavit řadu viaduktů. Největší stavební výzvou tehdejší doby bylo překonat údolí Göltzsch a jím protékající řeku téhož jména. Most se nachází na území Fojtsko (něm. Vogtland), které sousedí s Ašským výběžkem – nejzápadnějším místem naší vlasti.

Pozoruhodná

Připravil Ondřej Jakubíček

GÖLTZSCHTALSKÝ MOST

Na počátku roku 1845 byla vyhlášena soutěž na návrh mostu, do níž bylo přihlášeno 81 návrhů. Zkušební komise, kterou vedl železniční konstruktér a stavitel Johann Andreas Schubert, nakonec vybrala 4 návrhy. Ani jeden z nich však nesplňoval požadavek na pevnost a na celkovou cenu díla. Nakonec Johann Andreas Schubert vypracoval vlastní návrh, který také podložil statickými výpočty pevnosti stavby.

Pod vedením inženýrů Roberta Wilkeho a Ferdinanda Dosta se začalo 31. května 1846 stavět. Bylo rozhodnuto, že vzhledem k nedalekým bohatým nalezištím cihlářského jílu se most postaví téměř celý z cihel. Lékárník a chemik Heinrich Carl pro tuto stavbu vyvinul maltu speciálního složení. Už po položení základního kamene však bylo zřejmé, že kvůli podloží nebude možné, aby byly všechny oblouky stejné, a místo toho bude třeba navrhnout uprostřed mostu oblouk větší. Na stavbě pracovalo celkem 1 736 dělníků, z nichž 31 během prací zahynulo. Železniční provoz na mostě byl slavnostně zahájen 15. července 1851.

Göltzschtalbrücke, jak zní německý název díla, je 574 metrů

▲ Göltzschtalský most s americkým mlýnem a pekárnou v roce 1856

▼ Stavba přišla na současných 1,8 miliardy korun a je dnes neodmyslitelnou dominantou krajiny.

dlouhý a 78 metrů vysoký cihlový most, v jehož čtyřech patrech se klene 98 podélných oblouků. Mezi nimi je v mostu skryto dalších 76

příčných kleneb. Rozpětí největšího oblouku je 30,9 m. Během stavby bylo na stavenišť denně dodáno na 50 000 cihel tzv. drážďanské

◀ Pamětní deska věnovaná Johannu Andreasi Schubertovi umístěná na jednom z pilířů mostu

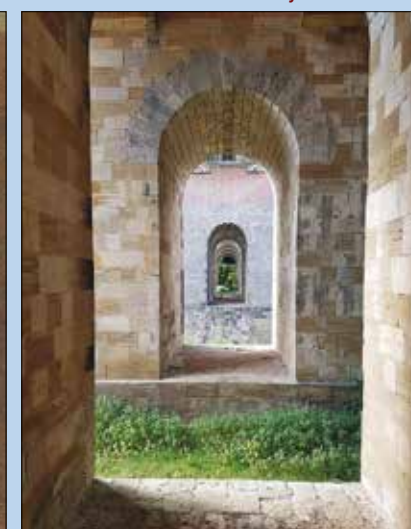
► Dobové vyobrazení stavebních prací

▼ Během oslav 175 let od otevření mostu se po něm projela také souprava tažená nejrychlejší německou parní lokomotivou DR 18 201, která v roce 1972 dosáhla rychlosti 182,4 km/hod.

▲ Po rekonstrukci v roce 2012 mohou po mostě soupravy s naklápěcími vozy uhánět až stošedesátikilometrovou rychlostí.

▼ Pohledy dovnitř mostu prozradí skutečnou složitost jeho konstrukce i další skryté oblouky.

velikosti (27,73 × 13,57 × 6,49 cm). Na stavbu jich bylo použito přes 26 milionů. Vyrábělo je téměř dvacet cihelen, které se nacházely v blízkosti trati. Na stavební lešení bylo spotřebováno na 23 000 stromů. Drážní těleso v koruně mostu je

dvojkolejné a bylo postupně rozšiřováno z původních 7,7 m až na dnešních 11,92 m. Během své životnosti byl most několikrát opravován a rekonstruován. V současnosti je osazen sloupy s elektrickým trakčním vedením a vlakům je zde po-

volena maximální rychlost 160 km/hod. V době otevření se jednalo o nejvyšší železniční most na světě a největším cihlovým mostem je až dodnes. Vzhledem k současným stavebním technologiím je zřejmé, že jím zůstane navždy.

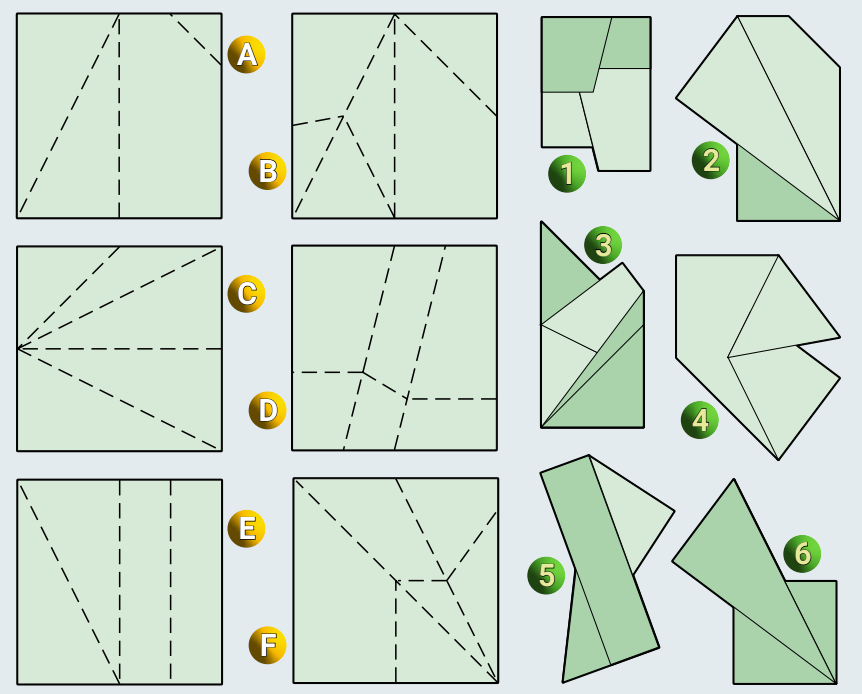

Připravil Leoš Hrdlička

Na sněhu ▲

Najdi mezi oběma obrázky 15 rozdílů.

Slova

Jaká slova vytvoříme spojením dvou vhodných třípísmenných skupin?

- KOL ČKA
- ULE ANA
- ZNA STR
- LOP BKA
- SKO ICE
- ATA TAB
- STO ENO
- VKA POL

▲ Lístky

Poznáš podle zohybů na lístcích, které tvary jsou z nich poskládány?

◀ Skrývačky

Najdeš ve větách pět křestních jmen?

SPRÁVNÁ ŘEŠENÍ: Lístky – A2, B4, C6, D1, E5, F3; Slova – skobko, stovka, strana, koleno, lopata, police, tabule, značka; Skrývačky – Petr, Libor, Dita, Anežka, Miloš; Na sněhu –

Máme za sebou kus cesty a šlape trpělivě celou dobu. • Do koupele jsme mu přidali borovicovou vůni. • Zavolal pomoc hned, i tak ale dlouho čekali, než přijel správce. • Během chvíle se zvedl prudký vítr, a než kamarádi stihli zareagovat, smetl několik stanů. • Na konci výletu si zlomil ošklivě turistickou hůlku.

Chtěl jsem si pěstovat vlastní jídlo, ale nepodařilo se mi nikde sehnat slatinová semínka.

Pesimista: „Horší už to být nemůže!“
Optimista: „Ale kdepak, to víš, že může!“

V restauraci:
„Číšníku, okamžitě dejte pryč ten palec z mého řízku!“
„Promiňte, pane, ale nechci riskovat, že mi zase spadne.“

Přednášející:
„Dobrý den, vítám vás na přednášce na téma Jak vydělat sto tisíc za jednu minutu. Kolik vás přišlo? Sto! Kolik jste za to zaplatili? Tisíc! To je vše. Děkuji za pozornost.“

V prodejně nábytku:
„Chtěl bych nějakou sedačku.“
„Samozřejmě... Má být moderní, nebo pohodlná?“

V prodejně:
„Prosím kilo pomerančů.“
„Nemáme.“
„A dostanete je?“
„Nedostaneme.“
„Jak to? Vždyť jsou jich všude mrazy.“
„My jsme drogerie.“

Kolem ostrova, kde žije dvacet let trosečník, proplouvá loď. Kapitán nechá spustit záchranný člun. Námořník, který na něm dorazí k ostrovu, podává trosečníkovi balík novin: „Mám vám vyřídit od kapitána, že za měsíc poplujeme znovu kolem. Vy si mezitím máte pročíst noviny a rozhodnout se, zda budete ještě chtít zachránit.“

Dvě přítelkyně se baví při koncertním vystoupení. Starší pán vedle nich se ošívá, až se konečně ozve:
„Prosím vás, dámy... Já nic neslyším!“
„Taky vám do toho nic není!“

Nedávná studie prokázala, že z 2 293 618 367 lidí je 94 % příliš líných, než aby si přečetli celé toto číslo.

V jednom vyhlášeném hotelu visela u recepce cedule: „Nekuřte v posteli. Popel, který tu pak zůstane, může být váš vlastní.“

Humor

Posteskně si cestovatel: „To je hrozné. Do té Jižní Ameriky bych měl strach cestovat. V novinách jsem četl, že tam bylo obrovské zemětřesení a téměř zcela zničilo město Tuaehtepetlempesaetluhtenpendor. Bylo by zajímavé zjistit, jak se to město jmenovalo před zemětřesením.“

Námořní důstojník uklidňuje cestujícího a ukazuje mu moderní vybavení lodi, které zabezpečuje jejich plavbu: navigační přístroje, radiostanice, radary, počítačem řízenou strojovnu a ostatní lodní automatiku.

„To je potom jednoduché takovou loď řídit. To můžete ke kormidlu postavit kdejakého hlupáka.“

„Proč ne?“ prohodí námořní důstojník. „Nechcete si to vyzkoušet?“

Cestující se ve volných chvílích vyptávají kapitána lodi:
„Už jste někdy na svých cestách viděl obávaného mořského hada?“
„Ne. Nikdy.“
„Cože? Celý život se plavíte na lodi a nikdy jste nespatriil tu hroznou příšeru? Jak si to vysvětlujete?“
„Patrně tím,“ vysvětluje kapitán, „že jsem abstinent.“

Asi bychom si měli pořídit kočku.

Připravil Leoš Hrdlička

Nakreslil Vítězslav Koutník

KRESLÍ JAN HORA

